

J. SVAISTAS-BALČIŪNAS

KAI VISA TAUTA NAIKINAMA

I.

— Milda, tu čia?! — keistu džiaugsmo ir nustebimo jausmu prašabzdėjo Andrius.

— An...! — garsiau prasiveržė merginai, ir bematant nutrūko nebaigtas ištarti jojo vardas.

— Tsss...! — sustabdė Andrius, laikydamas rodomąjį pirštą ties nosimi ir per vidurį sučiapant lūpą.

Jis vėl dėjosi rūpestingai berankiojās, šlavinėjas metalo drožlės aplink mašiną. Tuo tarpu vogčiomis sekė Milda į nurodinėjo jai:

— Dabar tylėk. Vyresnysis seka ir meisteris čia pat slankinėja. Nepaleisk gražto rankenos. Tvirčiau laikyk! Apsizvalgyk už halės pietų metu.

Porą kartų paslapčiomis pažvelgė dar į Mildą ir nustūmė savo vežimą prie kitų grežiamų, piasptomų, obliuojamų mašinų. Aibės jų čia dirbo. Visos džirgė, žviegė, staugė. Pragariškas triukšmas kurtino ausis.

Halė didžiulė, plačiausia. Kadaisė buvo šviesi, jaukesnė. Dabar, bombarduojamų lėktuvų pavojaus akivaizdoje, aklinai užtemdyta. Tirštais dažais užtepti langai. Tiek dieną, tiek naktį tolygiai tamsu. Jokia lauko šviesa, joks saulės spindulys nepagalos pavargusios nusiminusios širdies. Dulkė ir patamsių miglose blankios atrodo lempų šviesos ties pat mašinomis, kur dirbama. Ir dirbančiųjų veidai po staigiais ryškios šviesos lūžimais iš po metalinių gaubtuvų vaiduokliškai keisti. Kažkaip panašu į viduramžių alchimikus, kurie nuo žmonių slapstėsi ir didžiųjų pasaulio susidarymo paslapčių ieškojo.

Andrius, bestumdymdas po halę geležinį savo vežimą, siaurais bėgiais riedantį, susipažįsta su daugeliu darbininkų. Jų čia įvairių tautų — prancūzai, italai, slavėnai, kroatai, čekai, rusai, lenkai, graikai, totoriai na, ir patys vokiečiai, kaip šeiminkai.

Dažnai jis pasikalba su tais darbininkais, tik ne su vokiečiais. Šitie jam ne draugai. Anie artimesni, vienodo likimo ir nelaimės.

Visi jie varu čia suvaryti. Vieni karo belaisviai, kiti irgi kaip belaisviai, tik ne kautynių lauke sugaudyt, o žiauriai vokiečių žandarų suimti ir atvežti iš gatvių, laukų ir gimtųjų sodybų. Visi skundžiasi savo likimu, visi jaučia tą klaikią nesąmonę, kad turi dirbti ginklus prieš savo brolius, prievarta kariauti vokiečių pulkuose ir ilginti patį karą.

Halėj daug moterų — senų ir jaunų, pradedant keturiolika metų. Visos dirba iš prievartos, tiek vokiečių, tiek kitų tautų. Daugiausia Andriaus dėmesį patraukia viena pusamžė rusė. Ji tokia sielvartinga ir nelaimingiausia atrodo. Šluosto popieriumi alyvuotas metalo dulkėmis aprauktas ginklų dalis. Tuo pat popieriumi skubiai nubraukia ašaras nuo savo skruostų.

Andrius neištūri ir paklausia:

— Kodėl taip dažnai verki?

— Ai, visi verkty, jei taip pasiilgtų savo gimtinės, kaip aš...

— O kur gi tavo gimtinė?

— Ten, netoli Rostovo... Tokia miela, graži stanica...

— Vadinasi, tu iš kazokų žemės?

— Taip, miela... Jei tik paleistų kas, pėsčia, keliais eičiau į savo gimtinę...

— Kaip gi tu pareitum? Juk tai beveik už poros tūkstančių mylių?

— Na tai kas! Namu eiti netoli ir nesunku.

Daugiau Andrius nebe klausinėja tos rusės. Smarkiai paveikė jį šis trumpas pasikalbėjimas. Nuolat dabar ir širdyje ir pasamoneje lyg koks priekaištas ar paraginimas atsiliepia tie žodžiai: "Jei tik paleistų kas, pėsčia, keliais eičiau į savo gimtinę..."

Pagaliau Andriaus vežimas pilnas, su kaupiu prikrautas. Dailios šviežios žvilgančios drožlės, lyg sidabro papuošalai. Kitos tikri žaisliukai. Taip ir ima noras pažaisti, patampyti, kaip armonikėlę. Ilgomis lygjomis spiralmis dailiai susisukusios, tarytum tyčia taip padarytos.

Paspaudžia Andrius sienoje elektrinį raudoną mygtuką. Girgždėdamas kyla į viršų sunkios geležinės halės durys. Jis prastumia savo vežimą ir rieda toliau tokiais pat siaurais bėgiais. Varo vežimą ilga plačia aikšte. Abipus aikštės didžiulės tam-

sios prie žemės prispaustos halės. Jose taip pat bildesys ir plieno žvangėjimas. Visur skubiai dirbama karui. Dešimtys tūkstančių suvaryta ir uždaryta čia žmonių. O štai geležinkelio rampa, visai šalia tos halės, kur gatavi ginklai. Sklandžiai dirba milžiniški kranai. Į atvirus vagonus kraunamos patrankos, tankai, prožektoriai ir kiti pabūklai.

Artėja jis prie didesnių mūrinių pastatų ir bematant sulėtina kvėpavimą, lyg norėdamas visai išvengti to oro. Iš stambių kaminių tirštai gūla rusvai gelsvi ir žalsvi dumai. Jie veržiasi por visas duris ir langų plyšius. Troškina ir bauriai dvokia tie dumai. Čia tirpdomas visoks metalo laužas, dirbinių niekalas ir tos pačios drožlės. Karšta, ištirpyta masė liejama į naujas formas, ir vėl gaunama medžiaga ginklams gaminti. Čia dirba vien tik rusų belaisviai ir nubautieji darbininkai.

Andrius skubiai išverčia savo vežimą ir grįžta atgal. Norėtų pakliūti truputį sustoti, lyg atsigtuoti, praskaidrinti savo mintis. Akyliai apsižvalgo ir pastebi fabriko polininkus sekančius jį. Už stovinėjamą darbo metu gali atsidurti liejykloje arba ten, iš kur niekad nebe grįžta darbininkai. Noroms-ne-noroms vėl skubiai varo vežimą.

Tuščias vežimas gana lengvas, beveik pats rieda geležiniais bėgiais. Tik sieloj sunku. Tas sunkumas lyg didžiausia našta kerta Andriaus kojas. Visai nelauktai susirazgė jo mintys ir jausmai. O buvo, rodos, taip giedra ir lengva. Skausmingai drasko jo galvą: "Kodėl čia dabar atsirado Milda, kada visas baigiama jau planuoti ir toks lemiamas žygis prieš akis? Kodėl dabar štai pamačiau aš ją?"

II.

Lygiai dvilyktą valandą skardžiai sužviogė elektriniai halių skambalai. Spiečiais pasipylė laukan dulkėtos, murzinos žmogystės. Visi tekini skubėjo prie savo valgio išdavimo vietų. Tyliai įprasta tvarka stėjo į eiles, traukė iš kišenių, užančių šaukštus, barškino katilulukas.

Andrius ne tuojau pasigavo Mildą. Jai teko kiek užtrukti, kol prasiveržė pro užgrūstus duris. Beveik paskutinieji atsistojo jį ilgiausioj žmonių virtinėj.

— O kur tavo katilulukas, šaukštas? — pirmasai buvo Andriaus klausimas.

Milda patraukė pečiais ir nekaltai nusišypsojo.

— Tuojau matyti, kad naujokė.

— Ne, Andriau. Jau penkta diena čia. Pirmaiau buvau paskirta ir aštuonioliktą halę, bet šiandien perkėlė čion.

— Na ką gi, teks pavalgyti iš vieno katiluko...

— Gal skaniau bus... — vėl nusišypsojo ji ir arčiau prisiglaudė prie Andriaus, laikydamą jį už rankos.

— Andreli, tu man dabar būsi viskas — globėjas, užtarytojas. Nieko, nieko iš artimųjų aš jau neburiu... Net valgyt nebenuoriu iš džiaugsmo, kad tave laimingai sutikau...

Andrius tebebuvo susimąstęs. Jis negalėjo atgauti tos palaimintos nuotaikos, kuria dabar gyvena Milda. Jis pakėlė galvą ir žvalgėsi aplinkui. Šalti švininiai lapkričio debesys buvo užgulę visą dangų. Taip žemai atrodė tie debesys, jog net kvėpuoti, rodos, sunku. Drėgni, sumirkę jie buvo. Lengvos tirpstančios sniegės blaskėsi ore ir krito žemyn, visai išnykdamos purvinai išmindžiotoj aikštėj.

Milda truktelėjo Andrių už rankos.

— Ką tu dabar galvoji, Andriau? Kodėl nieko nesakai?

Iš lėto, lyg apsvarstydami kiekvieną savo žodį, dėstė Andrius:

— Žiūriu ir klausausi. Man rodos, kad mums ne neteks šiandien pietų. Toli dar ligi pilstytojo. O šiuo metu paprastai praskrenda sąjungininkų bombonešiai...

Abu nutilo. Andrius ėmė nerintis ir pykti pats ant savęs. Jo žodžiai visai nesiderino su tuo, ką dabar savo viduje jautė. Jie neplaukė savaime, lengvai, bet reikėjo graibstyti.

Kiek patylėjęs vėl pradėjo:

— Matai, kaip ir kame mes susitikom. Tu — medikė, aš — ekonomistas. O pažūrėk į šitą masę, kur daugumas dirbtuvių ir kaimo žmonės. Ar mes dabar skiriamės ku nors nuo jų?

J. Svaistas-Balčiūnas

Milda tylėjo. Andrius tuojau griebėsi atsakinėti ir lyg kaltinti pats save.

— Niekuo. Tas pats ėdalas, darbas ir skarmalai. Tik gal tiek, kad jie nuolat kalba ir ilgisi savo tėvynės. A tu žinai, ką viena rusė yra pasakiusi man: "Jei tik paleistų kas, pėsčia, keliais eičiau į savo gimtinę." Vadinasi, beveik už poros tūkstančių mylių... Ir tai tikrai. Aiškiai mačiau iš jos veido ir viso išgyvenimo. Ar tu supranti, ką visa tai reiškia?

— Ir aš taip padaryčiau!

— Tu!?

Andrius staiga tiesiai pažvelgė į josios ryškias jaunatviškai skaisčias akis. Dabar jis pagyveno ir tarytum atsigavo.

— Tik penki mėnesiai buvo mus išskyrę. O kiek įvykių, išgyvenimų. Rodos, metų metai prabėgo. Ir mes patys tarytum apdirbom, pasenom.

— Būtinai mums reikia, Andreli, kur nors susitikti ir ligiau pasikalbėti. Gal pas tave? Privačiai gyvenai?

— Ne. Niekas neleidžia. Mes sugrūsti vyrų barakuose, kaip silksės statinėje.

— O mes kaip hareme. Sargyba stovi prieš mūsų barako vartų. Jokio vyro neleidžia į vidų. Tik barako vyresnysis, vokiečys, laisvai gali lankytis. Aš gyvenu su ukrainietėmis, žinai, va ten.

— Akimis parodė Milda į pašlaitę, už fabriko halių.

Tuo pat metu sukaukė sirenos, įspėdamos nuo beartėjančių bombonešių.

— Na štai, kaip pagal programą... — murmtelėjo Andrius ir nubėgo drauge su Milda.

Visos aikštės ir keliai gyvai judėjo viena kryptimi. Slėptuvės buvo kalno šlaite. Ten jau stumdėsi ir rėkavo slėptuvių tvarkdariai. Ant visų angų aiškiai buvo paskirstyti ir užrašyti, kur vien tik vokiečiams, kur svetims šaliais vyrams, moterims, o kur belaisviams. Kai bombonešiai urzgė beveik ties pat galvomis, mažai kas bepaisė tvarkdary ir visų nurodymų. Grūdis kur pakliūvo.

Andrius, palydėjęs Mildą, pateko į belaisvių urvą. Ilgas begalinis urvas, išsišakojęs į visas puses. Jis buvo iškaltas ir išraustas klinties padaro uolienoj. Jo sienomis ir iš viršaus žliaukė, varvėjo drumzlinas vanduo. Asloje telksnojo valkos ir tiško skys-tas purvas. Apytamsiai švietė retai prisagstytos elektrinės lemplės. O valandos ėjo — ilgos, nuobodžios, varginančios valandos. Drėgmė ir šaltis skverbėsi ligi smegenų ir gėlė visus kaulus. Pavargęs kūnas troško atamos. Nei atsistėti, nei atsiremti nebuvo kur. Nejučiomis, tyliu susitarimu rėmėsi žmogus prie žmogaus ir akiai, gyvuliškai laukė išeičius.

Iš pradžių kalba buvo gyvesnė. Pasigirdavo skardus nuokas. Gal koks anekdotas ar linksmas nuotykių praverdamo vieno kito lūpas. Vėliau aptilo. Kai šviesos užgeso, visiškai klaiku pasidarė, ir, rodos, čia pat grabaliojasi šalta šlykšti mirtis. Kartais tik pasigirdavo garsens kvėpavimas ar kiemo nors gilus atodūsis.

"Vėl supykinio fabriko transformatorių," — pamanė Andrius: "Kad jie ir suranda. O, kad visą fabriką taip šipuliais suvarytų..."

Kažkodėl atrodė Andriui, kad būtų lengviau ir geriau, jei dabar visą fabriką sugriautų. Tikrai jis to troško ir ilgėjosi. Bet kai išlindo iš slėptuvės, fabrikas tebebuvo savo vietoj ir sveikas. Pasigailėjo ir kartu

Šiomis dienomis išspausdintos Svaisto "PETRAS ŠIRVO-KAS" apysakų knygos M. Šileikio viršelio piešiny

apsidžiaugė: šviesų nebebuvo nė vienoj halėj. Vadinasi, transformatorius tikrai sukultas.

Tamsion halėn rinkosi tie patys darbininkai ir skubiai smuko į įvairius užkampius, kad bent truputį pasnaustų. Ligi darbo dienos pabaigos buvo likusios dar kelios valandos. Pikti, niūriš vyresnieji šūkavo po halę, švaistėsi kišeninėmis lempučėmis ir gaudė darbininkus. Sugriebtus varė į aikštes kitiems valymo ar tvarkymo darbams.

Mildos neberado halėj Andrius. Iš moterų slėptuvės ji tiesiog nuėjo į savo baraką. Josios pamaina jau buvo pasibaigus. Truputį nusiminė Andrius, kad nespėjo susitarti dėl būsimo tikresnio susisiekimo.

III.

Jie susitiko tik sekmadienį po pietų. Neilgai jam teko laukti miestely, kur sustoja iš fabriko kursuojantieji autobusai. Viskas buvo numatyta ir surašyta. Tą raštelį jis buvo numetęs po josios mašina.

Diena nors šaltoka, rudeninė buvo, bet dangus giedresnis, nusiblaivęs. Drauge ir sieloje buvo jaučiamas didesnis pakilimas, savotiškas palengvėjimas. Abu atrodė švarūs ne kasdieniški. Nebeslėgė jų kūnų murzini nunešioti darbo drabužiai. Apsivilkę buvo geriausiai rūbais, kuriuos beišgelbėjo vargo kelyje.

Andrius buvo jautrus, gyvas, Milda tuo labiau. Ejo susikibę rankomis, plačiai mostaguodami, lyg pasmagindami besiskubančios jaunystės žingsnius. Visai nekreipė dėmesio nei į praevius nei į tai, kad čia viešojo miestelio gatvė.

Vietos gyventojai ir praeiviai mažai teisidomėjo jais. Sekmadienio popiečiais suplūdavo čion nuo fabriko įvairių tautų mišiny. Savotiška buvo jų kalba, papročiai ir elgesys viešumoje. Patriarchalus užkampinio miestelio vokiečiai nors labai piktai žiūrėjo į tai, tačiau kentė dantis sukandė. Jie skaudžiai jautė, kad jų čia dabar mažuma, kad tie svetimšaliai ne pasiviešėti čion suplaukė, kad jie pritrivinkę kerštu ir neapykanta, kad, karo varžtams atsipalaidavus, tasai kerštas labai žiauriai gali būti nukreiptas į juos pačius.

"Gal į kalną?"

Vienodai sutapo Andriaus ir Mildos nusišaukimai. Nesuvaldomai reikėsi jūdvių veržlumas kur nors kilti, skubėti, smarkiai įtempti visas savo jėgas. Kalnas, atrodė, geriausiai tam tiko. Jie pasuko miestelio pakraščiu į paupį. Perėjo geležinį dundantį tiltą. Per jį žingsniu traukė sunkios karinės gurguolės. Apačioj kriokdamas apsiptuojusi srauniai bėgo kalnų upė. Tuojau už jos šljiesio statokas šlaitas. Aukštai plokštikalnėje kyšojo por medžių senosios riterių pilies griuvėsiai.

— Ligi pilies, gerai? — pasiūlė Andrius. Milda nieko neatsakė, tik meiliai pasižiūrėjo į jį ir linktelėjo galvą.

Staciai plėšėsi jie į kalną. Nesinaudojo vingiotais nuolaidensiais takais ar keliais, kuriais kopė daugelis žmonių. Iš tikrųjų plėšėsi. Kur staciau, ten kibo rankomis ir lazdynų krūmams, eglių šakoms, palšažievių bukų šaknis, plačiai išsikerojusias ant plikų uolų ir atkakliai ieškančias drėgnesnių vietų ar patikimesnio plyšio į uolos gelmes, kur laikosi išganingas vanduo.

Kartais lūžo jiems sausesnės šakos. Jie slydo, griuvo ir šliaužė atgal, nubraukdami kartu nuo uolos paviršiaus plonesnį samaną klodą. Tada šaukė, klykė gelbdami vienas antrą, nusitvėrė už rankų ar drabužių.

Visai buvo panašu į išdykusius nerūpestingus vaikus.

Kai pasiekė plokštikalnę, tuo pat ir storiųjų mūrų griuvėsius, abu išdidūs atsistojo ir jautėsi, kaip daug kovoję nugalėtojai. Veidai buvo skaisčiai raudoni, kvėpavimas triukšmingas, gilus.

Jie stovėjo ir žvalgėsi aplinkui. Priešais vėl kilo kalnai, dar aukštesni. Milžiniškose jų žnyplėse miestelis atrodė mizernas, nususus, ir purvinas. Porą kartų per orinius puolimus jau apdaužytas jis buvo. Po pirmojo karto šiaip taip atsigavo, bet po antrojo — taip ir pasiliko ištarytas, pigiai aplopytas. Tik upė galingai šiaušėsi ir žvilgėjo savo žvynais, pasididžiudama plačiais slėniais ir lygumomis į abu galu nuo miestelio.

— Koks nuostabiai žavus reginys! — nejučiomis išnešė iš Mildos krūtinės smarknis oro iškvėpimas.

Andrius apkabino ją už juosmens ir arčiau prisiglaudė. Maloniai jautė šiltą, švelnų jos veidą ir stangrų krauju tvinksnėjimą kairiajam smilkinyje. Jausmo pagautas gyvai kalbėjo jis:

— Bet tu tik pažiūrėk! Atidžiau apsižvalgyk! Argi nieko savotiško čia neįjauti?

Milda išslydo iš glėbio, truputį pasitraukė. Bet ir iš toliau stebėdamas Andrių nesu-prato jo minties.

— Nagi tik žiūrėk! Argi visa tai nepri-mena tau mūsų Kauno? Štai Nemunas — galiūnas, ten Neris — jo mylimoji. Čia, sakysim, Aleksotas, o ten — Vytauto kalnas. Tik pilies griuvėsiai ne toje būty pusėjė.

Andrius ištiesta ranka plačiai rodė į an-trąją upės šaką, į kalnagubrius, į pilies likučius už jų nugarų.

— Nors čia visa tai išdidžiau, sakytum, iškilmingiau, bet aš niekad, nė už ką ne-mainyčiau savosios žemės kampo. Nemai-nė ir mūsų protėviai. Nesugundė jų vokie-čių žemės turta nei gražybės. O kailį ge-rokai išpliekė jiems. Ir ne kartą. Gal ir šios pilies kilnūs baronas, Kryžiaus karų šū-kių sufanatizuotas kalaviju ir ugnimi sku-bėjo krikštyti lietuvius. Na, žinoma, kad sa-vo kudašį ten prikišo. Mūsų proseniai ne-pasiliko skolingi jam...

Andrius laikinai nutilo. Bet sujudė jaus-mai ir mintys neleidė jam neišsireikšti. La-bai jautriai, net kumščiu sumušdamas sau į krūtinę jis tęsė:

Mes taip į žemę ten įaugom
Su kryžiais, pievom ir miškais,
Ją dirbam ir nuo vėtrų saugom —
Šaknis įleidžiame giliai.

Iržtos aiškiai mūsų pėdos —
Kur vargą nešėm ant pečių,
Giliai ten kraujas įsigėręs
Lig žemės vidurių pačių...

Milda atidžiai klausėsi. Ji stengėsi pajau-siti, įsigyventi. Bet staiga išsoko jai pašalinė mintis, ir ji paklausė:

— O kieno tas eilėraštis? Kas jį taip gra-žiai sudėjo?

Sausai, su nepasitenkinimu, tarytum ne-vykusiai išsišokęs būtų, atkrito Andrius:
— Nežina, tai ir nereikia! Eilėraštis gra-žus ir visai toks, kaip aš jaučiu. Bet jo au-toriaus vardo dabar neminėšiu. Jis nuėjo tarnauti ir dirbti aniesiems... Supranti?

— Suprantu, Andriau. Nesijau-dink ir daugiau nebe klausiu...

Jautriai pasakė Milda ir paėmė jį už pa-rankės. Pasuko aplink pilies griuvėsius. Pa-rūpo iš tų atkerpėjusių, krūmokšniais ir piktžole apžėlusiu mūro likučių atgaivinti senovę, jos legendas.

Belaipodami mūro sienomis, toje pat plokštikalnėj, šalia senų drevėtų liepų alė-jos pastebėjo gyvenamąjį namą. Keista ir tarytum nesuderinama buvo, kad čia, klai-kaus nykimo ir mirties akivaizdoje, yra dar gyvybės. O toji gyvybė tikrai reikėsi, tik jau kitokiu pavidalu. Tai buvo užmie-s-tinis kaip ir pramoginis restoranėlis. Siau-rame kieme ties pat jo durimis, kur stam-bios paukuotos raidės ZUM BURG, tebe-stovėjo į dviejų ratų vežimuką pakinkytas žalmargis jautis. Jis sunkiai pūtėsi, jo šo-nai kaip kalvės dumtuvė kilnojosi. Matyt, ką tik buvo užtempęs į kalną reikalingiau-sių papildymų restoranėliui.

Už parduodamojo stalo klumpinėjo apy-senis vokiečys. Čia pat vikriai sukiniėjosi žvėtri šviesiaplaukė jo duklė. Jaunų vokie-čių vyrų visai nebuvo matyti. Visus juos iš-rank'ėjo karas. Iš jaunųjų tik svetimšaliai čia sėdėjo. Jų skaičius Andrius ir Milda. Jie susirado nuošalėje stalėj kertėjė.

(Bus daugiau)

IŠ KANADOS...

Toronto, Ont.

Gražus "Trimito" koncertas

Prieš pradėdamas rašyti apie koncerto programą, noriu bent keliais žodžiais supažindinti skaitytojus su orkestrų padėtimi Kanadoje. Pats pirmasis lietuviškas orkestras buvo suorganizuotas Montrealy — brolių Lapinų lietuvių orkestras. Jis jau gana gražiai pasirodė per visuotinį Kanados lietuvių seimą 1949 m. pavasarį. Bet jo meninė programa buvo gana silpna ir lietuviškų kūrinių bei įpintų lietuviškų melodijų, o ypač šokių muzikoje, tik trupinėlis.

Antras orkestras iš eilės pasirodė Hamiltone 1951 m. sausio 20 d. su gana originalia programa ir lietuviška bei europietine muzika. Orkestro "krikštynas" (orkestras gavo vardą "Aidas") sutraukė negirdėtą skaičių svečių Hamiltone: per 600 žmonių atsilankė į mažąją "Dainavos" salę. Spustis buvo didelė ir dėl tos priežasties daug nepatenkintų, kad nepakliuvo salėn. Lietuviškos muzikos pasirodymas patraukė daugybę svečių iš artimųjų ir tolimųjų kolonijų, net iš JAV. Bet iki p. Stasio Jokubaitis atvykimo į Hamiltoną iš Danijos, atrodo, kad Hamiltone ir muzikų visai nėra. Bet apsirūkta, nes jų būta ir gana gerų. Ko truko vietoje, tai geras organizatorius Jokubaitis tas spragas papildė iš kaimyninių liet. kolonijų puikiais muzikais ir Hamiltono "Aidas" tapo labai mėgiamas tos jūdros ir jaunimo pilnos liet. kolonijos. Orkestras buvo visur: koncertuose, minėjimuose ir per pasilinksminimus - šokius. 1952 m. sausio 26 d. atšventęs savo metines orkestras kaip ir... užmigo... Per visą praeitą vasarą nei parengimuose, nei per įvairias išlimes jo neteko išgirsti. Net per gerūnines vis grojo "Beny Ferry" ir et. O "Aido" neliko nei aido...

O priežastis, pasirodo, išvyko orkestro organizatorius ir vadovas St. Jokubaitis Torontan. Jo vietoje likęs Vyt. Bebeckas, nors jau nuo seno dalyvaujantis Hamiltone meno bei choro darbe, jau žinomas kaip gūdus pianistas ir akordionistas, bet organizatoriaus rolėje pasirodė žymiai kuklesnis, švelnesnis. O kiekvieną orkestrą reikia stipriai laikyti "kietose rankose"... Kitai jį pakrinka. Tai seniai žinoma gyvenimo praktika! Orkestrui valdyti reikia griežtos disciplinos, o ypač repetacijų lankymo punktualumo ir griežtos drausmės repetacijų metu. Be to, neįmanomas joks geresnis orkestro paruošimas. Tiesa, "Aidas" vėl pasirodė Hamiltone rudeninės pramogos metu jau salėje. Lauksime ką nors naujo atnešant į lietuvių parengimo sceną.

Kalbant apie Toronto lietuvių orkestrą, kuris pirmą kartą pasirodė 1952 m. gegužės 2 d. Toronte su "Tremtinio Dainų Vainiku" ir gražia muzika bei turtingu šokių repertuaru, tikrai "Trimitas" visus nustebino savo geru pasiruošimu per 1952 m. spalio 18 d. koncertą Toronte. Čia atskiri solistai išėjo su tikrai klasine muzika kaip tai: A. Rubinstaino, R. Grieco, L. Fischerio, F. Schuberto, Z. Filibicho, E. Brepsanto ir kit. klasiniai kūriniai. Tiesa, didelio gyvenimo Toronte įnešė ir komp. St. Gailevičiaus ten pastovus apsigyvenimas. Gailevičius yra puikus dirigentas ir gero meninio skonio atstovas; nėra abejonės, kad ir kiti orkestro dalyviai - instrumentalistai: Alf. Prielguskas, J. Pažemis (fagotas), A. Dudonis ir kiti, stovi savo atlikimuose; kaip visuomet gerai pasirodė smuikininkas St. Kairys ir akordionistas D. Slavinskas. Geresnių pianistų — akompaniatorių kaip komp. St. Gailevičius ir A. Dambrauskis.

nė vargiai "Trimitas" galėtų gauti.

Bet pats kulminacinis punktas buvo pasiektas atliekant orkestrui labai sudėtingą ir subtilią Gounod muziką iš operos Faustas pačias gražiasias ir švelniasias kompozicijas. Tuos muzikos dalykus instrumentavo muz. A. Prielguskas su dideliu atsидėjimu ir geru skoniu, parrenkant veik visą tai, kas duoda apypilnį viso Fausto muzikos

vaizdą. Tiesa, sunku buvo įsivaizduoti, kaip 11 asmenų orkestras, nors kukloje formoje, atliks 60-75 asmenų operos orkestrų vaidmenį... Tačiau kas tą atlikimą girdėjo ir matė energingą St. Gailevičiaus dirigavimą, tas pergyveno ir susidarė visą gražios Gounod muzikos vaizdą. Geros muzikos pasiūlymas publikai, tikrai buvo puiki proga atsigaivinti švelnių garsų sieloje sukurtą pergyvenimą ir

nors valandėlei užmiršti, kad gyvename Kanadoje, kur nuolat mus kankina sunegrintas, sukaubojintas, visokiais laukiniais garsais perpintas "Vietinis skonis"...

Ir šokių metu orkestras davė gražios lietuviškos, europietinės ir modernios muzikos dalykų. Puikiai programą pravedė p. E. Kudabienė, kuri labai švelniai lydėjo savo daina puikiasias tango melodijas. Visą koncertą

reikia laikyti torontiškiams gražia meno švente ir jaukiu pasilinksminimu.

Jei "Trimito" vadovas ir jo dalyviai nesustings vietoje, tai reikia laukti tolimesnio progreso ir tikėtis, kad mes po kiek laiko ir vėl išgirsime ką nors nauja.

—Vytas Dunda.

Reikalingas korespondentas

Kanados humoro neperiodiniam laikraščiui "Skunkė" reikalingas bendradarbis Chicagoje, o taipgi platintojas. Greitu laiku laukiamas "Sunkės" Nr. 3. Kreiptis: Kl. Giedaugas, 51 York St., Hamilton, Ontario, Canada.

Jeji turi parduoti ūkį — l "Naujienas" tuoj užsukti. O jei laiko neturėsi — Telefonu pakalbėsi.

Telef. REPUBLIC 7-5803
• Kasdien nuo 2 val.
• Sekmadieniais 9 — 2 v.
• Šventadieniais 9—2 v.

ADOMAS
VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS
PARDAVIMAS
Visų Rūšių Namų Apšildymo
Sistemų Įvedimas, Perdėbimas
ir Pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus
patarnavimas

ATLAS FUEL COMPANY
ATSTOVAS
4919 So. Paulina
PROSPECT 6-7960

RAKANDAI

Ir Visi Kiti Namų Reikmenys

PIRKTI IS
PROGRESS
Bendrovės Krautuves

Gražiau Atrodo,
Ngiiau Tarnauja,
Mažiau Kainuoja

Nes šios Įstaigos Vadovybėje
Tarnauja Žmonės Turėdami 40
Metų Patyrimo Šioje Prekyboje.

Kada Ateina Reikalas Pirt
Įvairius Namų Reikmenis,
kreipkitės į šią

ERDVIĄ ir PATOGIĄ
SENIUSIA
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖ

PROGRESS
FURNITURE CO.

4181-83 ARCHER AVE.
Tel. Lafayette 3-3171
Brighton Parko Kolonijoje

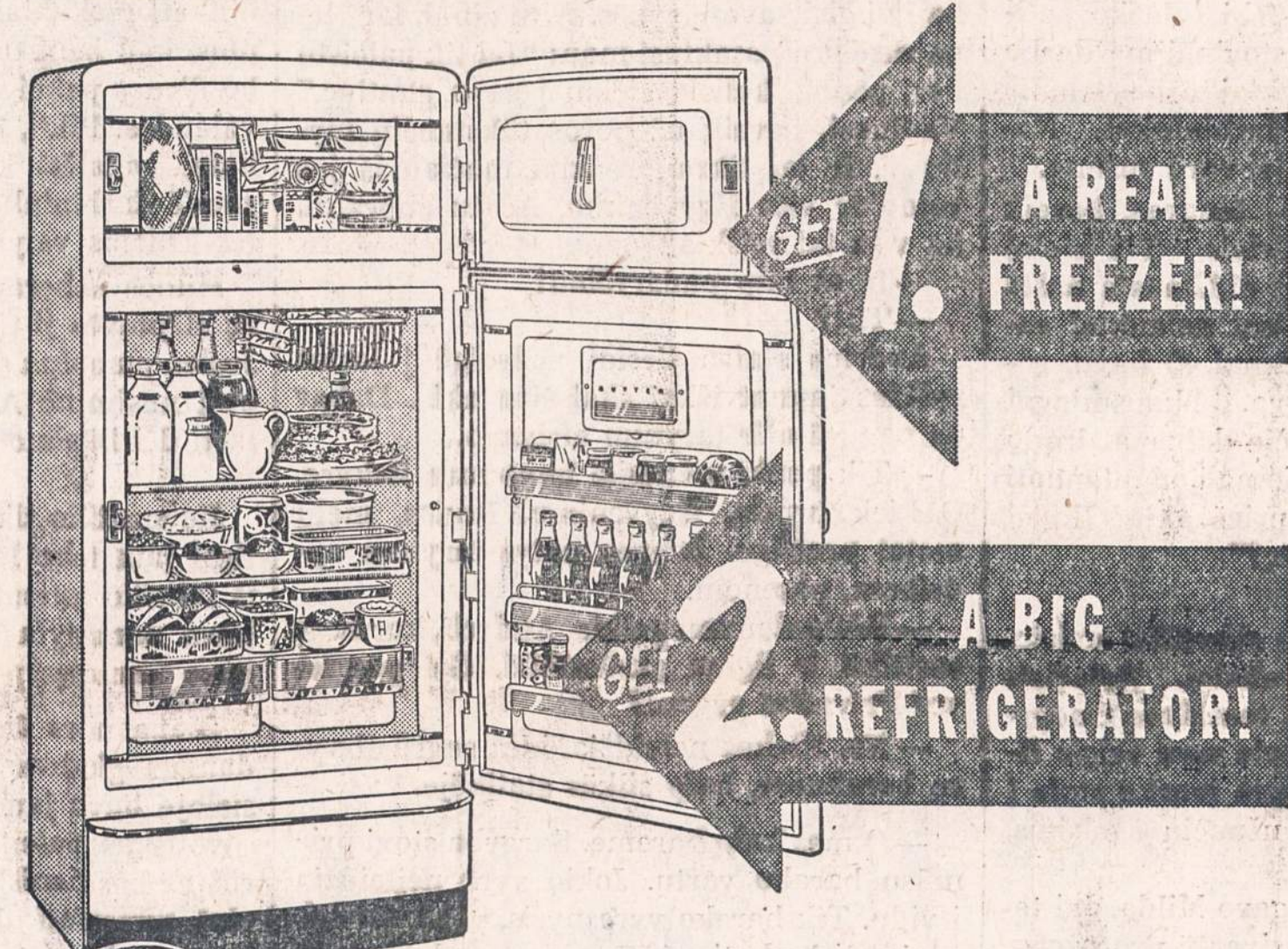
G
E
N
E
R
A
L

E
L
E
C
T
R
I
C

TRADE NOW! Get a new G-E Refrigerator-Freezer—
2 Great Appliances in 1!

Model NH-8J
REFRIGERATOR-FREEZER
COMBINATION

DURING THIS SPECIAL OFFER, YOUR
old refrigerator may more than
cover the down payment on this
wonderful General Electric 2-in-1 appliance.

It's a real food freezer that maintains
zero temperature! It's a big refrigerator
that never needs defrosting!

It's a de luxe model packed with
every feature you could want—and it's
yours at a new low price!

REGULAR PRICE . . . \$467.00
LESS TRADE-IN 97.12
YOU PAY ONLY \$369.88

EASY TERMS

COURTEOUS SALESMEN TO SERVE YOU AT.....

AMERICAN FURNITURE AND
RADIO STORES

1523 N. MILWAUKEE AVE.

Authorized Dealer
GENERAL ELECTRIC
REFRIGERATORS

Humboldt 6-5000

It is the one that counts

Back behind the good muslin curtain of your voting booth you can do something people only dream of doing behind another curtain we call iron.

You can pick up a stubby pencil and vote any way you darn well please.

You can vote for the candidate you think is best, the policies you think are right and the party you think will do a better job.

Yes, and yours is the vote that counts. Leave it at home under a pile of good intentions and the man who ought to win may lose.

Trot it out and cast it—you could break a tie and put the best man in. Remember the date—November 4—and "See you at the polls!" (Remember too, you can't vote unless you're registered.)

Contributed in the public interest by

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street
Chicago 8, Ill.

Iš Politikos Lauko

AMERIKOS PILIEČIŲ PAREIGA

Amerikos piliečiai eina prie istorinio balsavimo, kuris įvyks lapkr. 4 d. 1952. Eiliniai Amerikos piliečiai nėra labai susidomėję ir kai kurie nemato svarbos ir reikalo balsuoti. Priežastis ta, kad kiekvienas Amerikos pilietis yra ekonomiškai aprūpintas aukšto laipsnio gerbūviu.

Bet Stalinas ir jo "gengė" labiau, negu amerikiečiai, stebi ir veda požeminę propagandą, stengdamiesi pagelbėti republikonams. Republikonų partija buvo ir yra izoliacininkų partija, t. y. jeigu republikonų partija laimėtų prezidento vietą, jų būtų pirmutinis siekimas ištraukti Amerikos militarines jėgas iš Europos ir sumažinti pagalbą mūsų alijantams. Stalinas tikrai ir laukia republikonų laimėjimo, kadangi jis jau turi savo geležinėse rankose pavergtas šalis: Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitas. Nelabai seniai tos pavergtos šalys buvo linksmos, turtingos ir jos neprašė jokios ekonominės nei militarinės pagalbos iš Amerikos. Jos buvo respektuojamos šalys. Jos mokėjo gyventi taikoje su savo kaimynais.

Demokratų administracija įvedė naujas ir naudingas reformas Amerikoje, ir dar ateityje daug tų reformų bus įvykdyta, jeigu ADLAI STEVENSON laimės.

Kaip tik demokratų administracija įneša sumanymą į kongresą žmonių būviui pagerinti, republikonų vadai ir spauda pradeda rėkti, kad — jau "socializma" vykdo. Jeigu šiandien Amerikos pilietis turi gražų namą, žmoniškai apsirengęs ir pavalgęs, taipgi turi mašiną, tai republikonų akyse tas reiškia "socializma". O demokratai mano, kad tai yra tik pripažinimas žmonių lygybės. Kiekvienas lietuvis pilietis turėtų matyti, kas jam reikalinga ir kas praigaištinga. Jis turėtų suprasti, kad jeigu jis apsirengęs geres-

Sherwood Dixon sveikina Alfonsą F. Wells

Lt. Gubernatorius Sherwood Dixon sveikina Alfonsą F. Wells, kandidatą į Municipalinio Teismo teisėjus, Demokratų susirinkime, kuris įvyko spalio-October 23 d., Morrison viešbutyje. Lt. Gub. Dixon pareiškė savo didžiausią pasitenkinimą, kad Demokratų Partija lietuviui paskyrė vieną svarbią vietą savo tikietė. Toliau jis pareiškė žinąs, kad Illinois valstybėje yra nemažai lietuvių kilmės amerikiečių ir jam labai malonu matyti, kad Demokratų Partija įtraukė jų atstovą svarbiai valstybės tarnybai. Kongresmanas John J. Kluczynski stebi sveikinimus. Jis yra Bridgeporto ir Town of Lake distrikto atstovas ir gerai pažįstamas pietinės Chicagos dalies lietuviams.

niais drabužiais ir valgo geresnį maistą, tas nėra socializmas, bet demokratų partijos principas.

Demokratų partija nori taikos ir gerovės, kad komunistai negalėtų savo propagandoje sakyti, jog Amerikoje esą išnaudojimas arba nelygybė.

Demokratų reformos sunaikino komunistų veiklą Amerikokoje. Komunizmas auga ten, kur yra skurdas, priespauda ir neteisybė. Kiekvienas Amerikos pilietis turi pavartoti savo teisę ir balsuoti lapkr. 4 dieną, kadangi jisai yra vienintelis šios demokratijos valdovas.

Patarlė sako: "Kaip pasikloši, taip išsimiegosi."

Adv. Charles P. Kal

"Naujienos" visame pasauly

IR NAUJIENŲ VAKARAS

Naujienas lietuvių skaito visame pasauly, bet daugiausia skaito Chicagos lietuvių, nes šis didmiestis yra lietuvių "sostinė". "Naujienos" gimė Chicagoje ir per 39 metus su viršum jos tarnauja susipratusiems, sąmoningiems lietuviams; jos ko-

voja už Lietuvos nepriklausomybę ir bendrai už žmonijos gerovę.

Kad lūty galima su vietos lietuviams palaikyti artimesnius ryšius, "Naujienos" lapkričio 9 d. rengia vakarą Sokolų salėje, 2337 So. Kedzie Ave. Bus puiki programa. Vietos ir apylinkių lietuviams maloniai kviečiami atsilankyti. —K.

Pirkite JAV taupymo bonus.

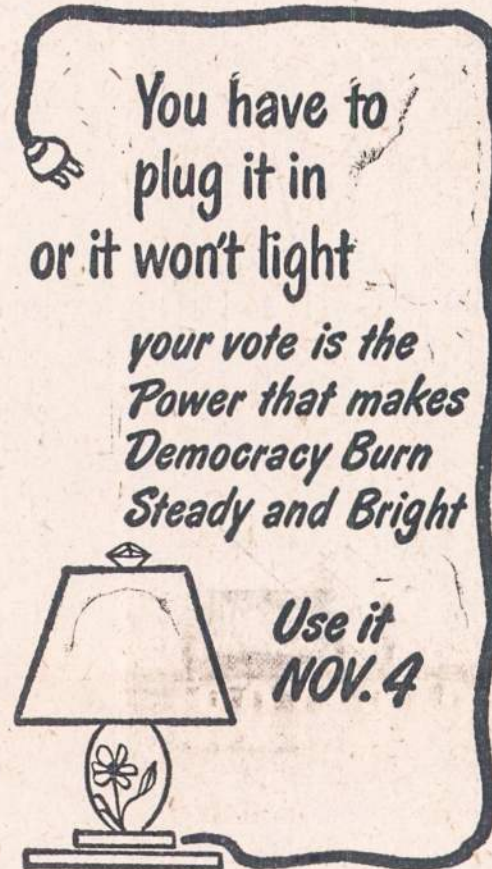

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N
1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.
JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, Sekretorius

KVIECIAME TAUPYTI PINIGUS

Šioje Bendrovėje, kur jūsų kaimynai taupo pelningai ir saugiai nuo 1922 metų.

Dykai dovanėlės su naujom sąskaitom.
Turtas \$5,500,000.00

You have to plug it in or it won't light
your vote is the Power that makes Democracy Burn Steady and Bright

Use it NOV. 4

Skaitykite "N-nas"

SEE IT IN YOUR HOME TONIGHT! FREE ABSOLUTELY NO OBLIGATION

SYLVANIA HALOLIGHT

The Frame of Light That's Kinder to Your Eyes! You must see HALOLIGHT yourself to appreciate just how much kinder it is to your eyes as you enjoy the clearer, brighter pictures on Sylvania TV. HALOLIGHT is a frame of cool, soft light around the entire picture. It softens the contrast between the bright picture and the darker surrounding areas. Sylvania's HALOLIGHT has taken America by storm. You'll know why when you see it!

The ARLINGTON Best buy in TV... 21-inch mahogany veneer table model with HALOLIGHT. Powerful Stratopower "508" Chassis. Available with built-in \$389.95 UHF.

NO DOWN PAYMENT! BIG TRADE-IN FOR YOUR OLD TV SET!

COME IN - SEE HALOLIGHT FOR YOURSELF... OR CALL Virginia 7-0700 FOR YOUR FREE HOME DEMONSTRATION

ARBET'S, INC. 2442 West 47th Street 1746 West 47th Street OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS Virginia 7-0700 Victory 7-3377

ALL WINTER - AND ALL YEAR!

The Safest Roads You Can Ride On

- ★ MAKE the slickest road a safe road with the U. S. Royal Master's exclusive Royaltex Tread!
- ★ LET its 3,000 gripping edges give you winter skid protection and stopping power never known before!
- ★ STAY super-safe for twice as many miles — with the only renewable safety tread in the world!

NOW! For Your Present Tires! We are allowing from \$3 to \$13 on the purchase of new, winter-safe U. S. Royals. U. S. Royal Master • U. S. Royal Air Ride • U. S. Royal De Luxe plus generous allowances for your present tubes

U.S. ROYALS

World's Foremost Safety Tires

TRIANGLE TIRE & BATTERY CO. 6709 S. ASHLAND AVE. 7522 S. VINCENNES GRovehill 6-1600 HUDson 3-3737

LIETUVOS TILTAS NAUJŲ RŪPESČIŲ TVANOJAMAS

"...Jau pusėtinai laiko galas, kaip aš tūsus ant šėšupės. Jau daug vandens praleidau į Baltijos jūras, daug žmonių ašarų ir prakaito naujaukė drauge su vandeniu, daug kovų, kurios mane mindžiojo supuvo kapuose..."

"Pagimdė mane Lietuvos miškai, išvedė į svietą lietuvų rankos; nuo Lietuvos žirgų kanopų pirmą kart sudundėjau.
"O drūtas buvau tiltas!"

—Vincas Kudirkas

Ir susimesk man taip vėl Lietuvos gyvenimui! Ana va, Vincas Kudirkos Naujapilio aprašytų viršininkų vaikiai ir vėl atsi- beldė į Lietuvą! Kad juos galas!

Štai Teofilias Dulovio Kopeikoliubovo sūnus Ivanas dabar Naujapilio rajono yra vykdomojo komiteto pirmininkas; Maksimo Maksimovičiaus Merzaveco sūnus Aleksiejus ten pat įsikūręs komunistų partijos rajono sekretorius. O kas jau galėjo manyti, kad prasigėrusio kysininko Vakanalijaus Vziatkovičiaus Kruglodūrovo sūnus Dūrovas bus Naujapilio piliečių saugumo viršininku. Nors sunku patikėti, bet taip virto! O jau tas gyvenimas gyvenimėlis! Juokai, o štai pasienio sargybos kapitono barono Rylosiovo, praminto "bumažny officer", sūnus Koptevas ten pat paskirtas pasienio ruožo sargybos viršininku. Rodos dar ne taip seniai visas tas maskoliškas brudas buvo išvytas iš Lietuvos! O juo vaikiai kartu su, bolševikišku suskiai ir vėl įsiveisė Lietuvoje.

Naujapilio buvusiu viršininkų vaikams pigu buvo įtikinti komunistus, jog jų tėvai būvę tikri kankiniai ir maskolius kultūros nešėjai Lietuvoje, todėl jiems, jų vaikams, paveldėjimo keliu dera Lietuvoje kurtis kaip po maskoliško komunizmo pionieriams. Kaip tarakonai tas brudas pradėjo pro visus gyvenimo plyšius skverbtis? Ir Vincas Kudirkos numylėtą žemę, Lietuvoje naujai įsikūrę, jie vėl kysininkauja, girtuokliauja, šunybės krečia, žmones muša ir juos naikina.

Vincas Kudirkos metais viena Naujapilio žydelka yra teisingai pasakiusi: "kad maskolius vagia, tai anot to jis maskolius, bet ko jis da muša."

Taigi, ko jis dar muša... O kad jie visi surūgti!

1.

Pavasariui išaušus, rajono vykdomojo komiteto pirmininkas Ivanas Kopeikoliubovas išėjo ant Naujapilio tilto išsipagirti. Tiltas Lietuvos Nepriklausomybės metais buvo perstatytas. Ivanas Kopeikoliubovas mėgo tuo tiltu pagiriom pasivaikštinėti, bet paties tilto jis nekenė. Nekenė tik todėl, nes Naujapilio visos apylinkės visų gyventojų tas tiltas buvo laikomas savotiškoje pagarboje, lyg kokia šventykla saugojamas.

Vietos rajono piliečių saugumo viršininkas gerai stažuotas čekistas Dūrovas Kruglodūrovas dėl vykdomojo komiteto pirmininko tilto pasivaikščiavimo turėjo daug rūpesčių ir nesmagumų. Jis gerai žinojo, kad vietos gyventojai lietuviai nekenė Ivano Kopeikoliubovo; ypač yvko jie matant jį tiltu vaikštinėjant. Bet ne vien tas pasivaikštinėjimas pykino gyventojus. Ivanas Kopeikoliubovas turėjo taip vadinamą revoliucijos fondą. Visuomet po ilgu ir gerų išgertuvių Ivanas Kopeikoliubovas kūrė išpardavimą: — Aš mėgstu apvalias sumas! Nesismulkink! Nesismulkink ir pats. Pasirink: ar nemokamą kelionę į Sibirą, ar papildytą apvalia suma revoliucijos fondą, tai liksi čia, — taip sakėdavo jis į akis jo numatytai aukai.

Čekistas Durovas Kruglodūras per savo agentus, gerai žinojo apie Ivano Kopeikoliubovo tą revoliucijos fondą, bet varnas varnui akių nekapoja. Tylėjo jis.

2.

— Ba, ką aš matau, ir tu čia! — Pamatęs ateinančių Kruglodūrovą sušuko Kopeikoliubovas, — tavo asmeny, tavorėčiau Durovai, aš turiu gerą apsaugą. Svolačiau, jei ne kitais tikslais mane taip įkyriai seki? — nusi- keikęs suabejojo Kopeikoliubovas.

— Tovarė Kopeikoliubov, kam čia tie įtarinėjimai! — Jy ir pasiteisindamas atsiliepė atėjęs Kruglodūrovas, — kam čia vienas kitam duobę kasti. Sovietų tvarkoje duobių tiek ir tiek; kas žino kada, kuris pirmas mudviečių į duobę nuslys. Tik vienam tėvui Stalinui yra žinoma, kaip ilgai iš jo mūlo- nės mudu gyvensiva. O kai jis įsakys šauti, tai manai padė- bės ranka šaunant net į patir- bo geriausią draugą? Ana Morozovų vaikėžas įskundė savo tėvą, manai jis jautė sąžinės graužimą? Ne! Tokiems pamin- kliai Maskvoje statomi. Ar su- pranti, tovarič Ivan Kopeikoliubov, ką tai visa reiškia? — kreip- damasis į Ivaną baigė savo kal- bą čekistas.

— Da, da, pravilno! Ot tai bolševikiškai, katras katrą mu- du pirmas suimsiva? Tikrai tik vienam Stalinui žinoma, — pik- tai nusišypojęs prašvokštė Ivanas. — Bet žinai tavorėčiau, — tęsdamas toliau pasikalbėjimą sakė Kopeikoliubovas, — dabar noriu ką nors smagesnio pasak- tyti. Man tas tiltas netinką. At- rodo, kad vietos inorodcams jis pilnas visokių prisiminimų. Ar negeriau būtų jis išsproginti? A? Kokia tavo pažiūra į tai?

— O, puikus sumanymas! — delnus trindamas cypė sucepę Dūrovas Kruglodūrovas, — čia galima pragarsėti! Tektų tik ge- rai viską apgalvoti. Paskui kra- tos, suėmimai... Tavo revoliuci- jos fondas iki nenumatomų rib- ų išaugtų. Niekam sveikon gal- von neateitų tokia mintis, kad "drūtas, sveikas sveikutėlis til- tas tyčiomis buvo išsprogdin-

tas. Juk tai kontrerevoliucio- nių darbas!.. A?

— Žiur, Aleksiejus Merzave- vas automobiliu atvyksta! Jam nė puse žodžio apie mudviečių sumanymą. Jis juo tikrai pasi- naudotų, o mudviem liktų tik trijų pirštų kombinacija. Tai tikras Merzavevas, — jau pa- šnabždomis kuklėjo Ivanas.

— O, ką aš matau! — iššokęs iš automobilio šūktelėjo Alek- siejus Merzavevas, — štai mū- sų žvaigždės tiltu raiciojasi. Daugiau erdvės, lengviau kvė- puoti! Na, gal judu čia šunį gal- vojatė? Da, da, kontrerevoliuci- ja čia giliai šaknis įleidusi. Štai, kad ir šis tiltas; pasakyk, Du- rovai Vakanalavičiau Kruglo- dūrovai, kodėl vietos gyvento- jų jis taip mėgiamas, gerbia- mas? Ar čia nėra kontrerevoliuci- ja šaknis įleidusi? — tokiu klausimu kreipėsi Merzavevas į čekistą.

— O da, aš jau pats seniai apie tai galvoju, — susirūpinęs atsiliepė Dūrovas Kruglodūro- vas, — ar negeriau būtų tas til- tas nugriauti, juk tai inorodcų buožių darbas?

— Aš ir taip manau! — stai- ga sušuko Ivanas Kopeikoliu- bovas.

— O kam griauti? — suabe- jojo Merzavevas, — kito tokio drūto tilto mes nepastatysime. Žinai, pas mus visur sabotažas, o ypač šiame krašte. Geriau jį šiek tiek pertaisykime, svar-biausia raudonai nudažykim ir šį tiltą ir jo gatvę pavadinkim Stalinu vardu!

— Urra, urra! — sušuko visi trys maskoliai, kad net tiltas pradėjo virpėti.

Čia pat nelaukiai atsirado kapitonas Rilosiujavas ir tas paleido visą savo makarinę: — Urrra! Da zdravstujet otec Stalin!

— Bravo, Aleksiejau Maksimovičiau Merzavevai! Ir pa- vadinkime mes tą tiltą genera- lisimo Stalinu vardu. — lyg drugio krečiamas visas virpė- damas sakė Ivanas Kopeikoliu- bovas ir vėl visi keturi masko- liai susuko:

— Urrra, otec Stalin! Naujapilio gyventojai, išgir- dė maskolius šūkaujant, kraipė galvas ir kiekvienas sau tarė:

— Tai ne prieš gerą, lyg drig- nių priėdė šūkauja tie nelabie- ti...

Jau rytojaus dieną atitihka- mų žinybų ministrai gavo ilgą telegramą apie naują sumany- mą ir būdą kontrerevoliuciją naikinti. Čia taip pat buvo iš- vardintos tilto raudona spalva- nudažymo išlaidų sąmata ir graudenintis prašymas leisti tiltą ir jo gatvę pavadinti Sta- lino vardu.

Piliečių saugumo ministras, gavęs iš Dūrovo Kruglodūrovo tokią telegramą, pilnai jos tu- riniai pritarė ir, iššaukęs as- mens tarnybos skyriaus virši- ninką, liepė Kruglodūrovo tar- nybos kartotokeje atžymėti

Kruglodūrovą sumaniu esant.

— Nors durak, krugom du- rak, bet molodec, — sau po no- sim dar bumplėlėjo ministras. Vidaus reikalų ministras taip pat pasidžiaugė Naujapilio ra- jono vykdomojo komiteto pir- mininko Kopeikoliubovo suma- numu ir įsakė jo tarnybos kar- tokeje atžymėti jį stropiu.

— Kapeiką myli, bet verčia visus dirbti; trauk jį vėlniai, pats suras sau galą, — taip pa- galvojo ministras.

Komunistų partijos centro se- kretorius, perskaitęs Naujapilio rajono sekretoriaus Merzave- (Tesinys 5-me puol.)

Kiekvienas Nori Pinigų, Vienok Pinigai Neauga Ant Medžių

Taigi ATIDARYK TAUPYMO SĄSKAITĄ ŠIANDIEN

pas BRIGHTON Savings ir taupyk reguliariškai ir pelningai. 3% NORMALUS PELNAS, išmokamas du kartus į metus. Indėliai yra apdrausti iki \$10,000.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
Telefonas: LAFAYETTE 3-8248
CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antradi., Penktadi., ir Šeštadi. 9:00 ryte iki 4:30 po pietų. Trečiadi. 9:00 ryte iki 12 v. diena. Ketvirt. 9:00 ryte iki 8:00 vak.

Kurie yra pirkę iš Budriko yra persitikrinę, kad gavo geros rūšies rakandus už nebrangias kainas

3 šmotų miegamojo kambario setai	\$100.00
5 šmotų Chrome Dinettes	\$50.00
7 šmotų Dining Room setai	\$100.00
2 šmotų Parlor setai, po	\$100.00
Minkštos kėdės, po	\$25.00
Studio Couch — Dienos Sofa	\$50.00
Vatiniai matrasai, po	\$10.00
Springsiniai matrasai, po	\$20.00
9 x 12 karpetai, po	\$20.00
Grynu vilnų karpetai, yardas po	\$3.00
Stalavos lempos po	\$4.00
Aslo lempos po	\$9.00
Prosimamos mašinos po	\$49.00
Skalbiamos mašinos po	\$69.00
Elektrikiniai dulkių valytuvai	\$20.00
Elektrikiniai šaldytuvai, su 5 metų garantija, po	\$149.00
Televizijų setai, 21 colio paveikslas	\$199.00
Televizijos, 16 colių paveikslas	\$100.00
Mazutės radijos po	\$39.00

LENGVŲS IŠMOKĖJIMAI, BE NUOŠIŲO

Aliejiniai pečiai, 4 kambarių	\$39.00
Angliniai pečiai, 4 kambarių	\$39.00
Gaziniai pečiai, apšildymui	\$39.00
Balti gaziniai pečiai, virimui	\$69.00
Balti elektrikiniai pečiai, virimui	\$89.00
Indų plovimui mašina — nupiginta	\$200.00
Angliniai pečiai po	\$29.00

Budrikas parudova rakandus visų žymiausių nacionaliai skelbiamų firmų išmokėjimais, be nuosimėjų, trumpam laikui.

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 So. Halsted St. Tel.: Victory 2-9542

Krautuvė atidaryta pirmadienio ir ketvirtadienio vakaras iki vėltomos. Nedėliomis — uždaryta.

Budriko Radio Valanda leidžiama kiekvieno ketvirtadienio vakare nuo 6 iki 7 val. vakaro iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

ALBERT'S numuša baldų kainas!

Zmonės pasakoja, jog buvo laikai kada už dolerį galima buvo pirkti daug daugiau kaip šiandien! Todėl mums tikrai malonu pakuoti šiuos baldus, kurių kainas neįmanoma padvigubinti, šiomis kainomis, kurios buvo "anis gerais laikais". Užkeikite šiandien pat ir ištikinsite!

DIENA SOFA

NAKTI - LOVA

Sofa-Lova Miegojimui

Sukonstruota iš sunkių spyruoklių ant puikaus darbo rėmu. Parinkta iš dirbtuvių kas spalvingiausia ir praktiš- kiauusia. Jūs turėsite daug daug metų džiaugsmo ir patogumo, nupirkę vieną iš pavaizduotų pavyzdžių. Sofos-lovos su aukštesnėmis atramomis.

Abiejų kainos po \$38.00
Nereikia įmokėti

LIETUVIŠIS STANLEY RIMKUS, VEDEJAS

Albert's FURNITURE & APPLIANCES

2318 ROOSEVELT ROAD ½ bloko į rytus nuo Western Ave.
Atdara kasdien 9 iki 6, pirmad. ir ketv. vak. Sekmadienį 11 r. iki 5

Savings Accounts Insured Semi-Annual Dividends

CITIZENS FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1542 South Halsted Street Chicago Heights, Illinois Phone: SKYLINE 4-4700

Tel. Virginia 7-6583
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos: nuo 1-3 ir 7-8
Serodimis ir nedėliomis uždaryta.
Subatomis nuo 1-3.
Rez. 3241 W. 66th Place
Phone: Rpublic 7-7868

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
atidaryta ofisa
10748 So. Michigan Avenue
Tel. Waterfall 8-3060
Prima nuo 1-4 ir 7-9 val. išskiriant šeštadi. ir sekmadi. Seštadienį 8-8244. Residencija: 10838 So. Wabash Ave. Tel. Commodore 4-1487

Ofiso Tel.: Virginia 7-0036
Residencijos Beverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8; Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso Telefonas Yards 7-4787
Namų Tel. Prospect 6-1936
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai, Sauskite Midway 3-0001

DR. C. Z. VEZELIŠ
DANTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Telefonas Yards 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 val. vakaro. Seredoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET (netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. trečiadi. ir sekmadi. pagal susitarimą.
Telefonas Hemlock 4-7899
Namų Tel. Hilltop 5-2557

KITI LIET. DAKTARAI
Ofiso ir rezid. telefonai: Yards 7-3526
Neatsiliepus, skamb. Virginia 7-2579
DR. JONAS VALAITIS
Gydytojas ir Chirurgas
DR. G. J. BYLAITIS
Vidaus, vaikų, nervų gydytojas
4038 SO. ARCHER AVENUE (prie California Ave.)
Valandos: kasdien nuo 6:30 P.M. iki 8:30 P.M. Šeštadi. nuo 1-5 P.M.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas Hemlock 4-5849
Residencija Hemlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4, Antradienį nuo 1-5, Trečiadienį ir Šeštadienį tikrai susitarus.

DR. BR. BEINORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Atidarys savo ofisą
6656 SO. HALSTED STREET (Kampus Marquette Rd. ir Halsted)
Valandos: Kasdien nuo 7 iki 9, o šeštadieniais nuo 3 iki 5.
Ofiso telefonas: WE 6-2811
Namų telefonai: WA 5-2990

Tel. ofiso VI 7-0600, rez. VI 7-7303
DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Kampus Archer ir California Ave.
VAL.: 2-4 p. p. ir 6-9 vakare, išskyrus sekmadienius.

Ofiso tel.: Yards 7-1166
Rezid. tel. DANube 6-1128
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
Kampus Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 vak. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų. Rezid.: 3247 South Emerald Avenue

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON (Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 p. p. ir 7:30-9 vakaro.
Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta.
Ofiso Tel.: Prospect 6-3828
Rezid. Tel.: Rpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
Akių ligų specialistė ir pritaiko akinus.
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius.
2422 W. MARQUETTE RD.

Tel. ofiso GR 6-4322, Rez. HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEVIK
(LIETUVIŠIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tik susitarus: nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 v. k. išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BLDG. 6400 South Kedzie Ave.

Dr. Raymond Kastys
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Drauge su DR. MACE GAZDA
MEDICAL & SURGERY BLDG. 5159 So. Damen Avenue
Tel.: Prospect 6-7800
Priėmimo val.: Pirm., treč., ketv., penkt. — 10-1 v. p. p. Firm., ketv. 4-7 v. v. Treč., penkt. 6-9 v. v. Šeštadieniais pagal susitarimą.
Neskaitytes "Naujienu" — liūdėsi visą dieną.

Ofiso ir buto tel.: Olympte 2-1391
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 SO. 49th COURT, CICERO
PRIEMIMO VALANDOS: Kasdien 10-12 val. ryte ir 5-8 val. vakare. Šeštadieniais 10-2 ir 4-6. Butas: 1832 So. 49th Court, Cicero
Tel.: Ofiso ir buto Olympte 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 S. 49th Ct., Cicero, Ill.
Kasdien 1-4 val. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais, 12-2 val. ir 3-5 v. v. Butas 1604 S. 40th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepa šaukti Kėdzė 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 So. Archér Avenue
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirm., antradi., ketvirtadi. 6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Telefonai: ofiso GROvehill 6-5399
rezid. PROspect 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 WEST 63rd STREET (kampus 63rd ir Artesian)
Ofiso val.: 2-4 ir 6-8 v. p. p. kasdien. Trečiadieniais ir šeštadi. nuo 2-4.

DR. EDWARD B. MURAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFISA:
2750 WEST 71st STREET (prie California Ave.)
Valandos pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: GROvehill 6-1321
Jei neatsiliepa Vincennes 6-3960

DR. CONSTANCE O'BRIITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Fl. Tallat-Kelpša
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
Dr. E. Tallat-Kelpša
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 WEST 16th STREET
Val.: Nuo 5 iki 8 po pietų kasdien, o šeštadieniais nuo 2 iki 4 val. Ofiso telefonas: TOWNhall 3-0959; namų: ROckwell 2-2387. Jei neatsiliepa, tai Central 6-2294.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefonai: PROspect 6-8484
Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Šešt. tik 2-4 p.p. Neturi valandų trečiadi. ir sekmadi.

Tel. ofiso OL 4-0253, rez. YA 7-6388
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211)
Valandos: 12-3 ir 6:30-8:30 vakaro. Trečiadienį ir šeštadi. 1-4 val. p. p. Rez. 4420 SO. TALMAN AVE.

Telefonai: ofiso DANube 6-1125
buto WALbrook 5-6693
Dr. A. Valis - Labokas
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
326 SO. HALSTED ST.
Val.: 1-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 val. popiet

KITATAUCIAI GYDYTOJAI
DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 SO. ASHLAND AVE. (2-ras aukštai)
Ofiso telefonai: Yards 7-0554
Jei neatsiliepa šaukite: Res. telefonai: Midway 3-2880
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. po pietų ir nuo 7 iki 8:30 vak.

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
DR. G. SERNER
LIETUVIŠIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. Yards 7-1829
Pritaiko Akinius Kruvijas Akiis Ištaiso.

Ofisas ir Akinų Dirbtuvė 756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais tik susitarus. Šeštadieniais nuo 10 iki 3 v. popiet.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusius ir nerovuosius akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinus. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą-artificialie akis pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metų. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: Yards 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Geras patarnavimas.

KAZYS ČESNAUSKAS
GENERAL CONTRACTOR
Statau naujus namus ir atlieku visokius namų remontus.
Darbas garantuotas.
Telefonas: LAFAYETTE 3-3306
Skambinti nuo 6 iki 9 val. vak.

Lapkričio mėn. 9 d.
NAUJIENU VAKARAS
SOKOLU SALEJE
2337 SO. KEDZIE AVE.

Lietuvos tiltas nauju rūpesčių tvanojamas

(Atkelta iš 4-to pusl.)

vo gautą telegramą, nusišypsodamas sau tarė:

— Merzavcevas, tak Merzavcevas, bet tik su tokiais merzavcevais dabar galima dirbti.

Iš visų savo ministrų Naujapilio naujieji viršininkai gavę pritarimą pradėjo darbą.

4.

Tilto nudažymo pabaigtuvės ir jam Stalino vardo suteikimo iškilmės tikrai buvo žmonėms skaitlingos. Tą dieną visos apylinkės darbininkai buvo atleisti nuo visų darbų ir suvaryti į tas iškilmes. Buvo visokių kalbų pasakytą, daug rusiškų častučių padainuota. Pabaigtuvėms buvo pakviestas vietos seniausias savo amžiumi tarti žodį. Tokiu buvo vieno kolūkio 80 metų senelis. Jis letais žingsniais, akis primerkęs užlipo ant kalbėjimo vietos ir neatverdamas akių prabilo:

— Daug pergveno vietos tiltas. Daug ir aš mačiau, girdėjau, bet savo akimis regėte ne regėjau; savo ausimis girdėte negirdėjau, kad dėl tilto nudažymo būtų sukelta tiek daug triukšmo! Nežinau kokius šis tiltas dabar savo prisiminimus papasakotų Vincui Kudirkai... — kai senelis tuos žodžius ištarė, tai susirinkusieji delnai plojo, kojomis trypė ir šaukte šaukė: Lai gyvuoja tilto atsiminimai!

Seneliui jau neteko daugiau kalbėti. Saugumo viršininkas Kruglodūrovas tuoj suprato, kad susirinkusieji delnų plojimu reiškia savo priešišką nusistatymą esamai tvarkai.

— Da, eto čiot žino kas, — pikta kreipėsi Kopeikoliubovas į Kruglodūrovą.

O čia bestovjis Merzavcevas tiesiai į akis Kruglodūrovui drožė:

— Tovarį, eto kontrėvoliucija! Supranti ką tai reiškia?

Visi susirinkusieji tuoj išsikirstė, o aukšti vietos viršininkai automobiliais išvažinėjo.

5.

— Be gyvenimo mane niekas kitas nemokė. Kas ant seilės užėjo tą pasakiau. Pasakiau, ką visi žino ir mano. — Jau tą patį vakarą per vertėją Zaleskį aiškino senelis čekisto Kruglodūrovo kvočiamas.

Taip, vertėjas buvo to paties Zaleskio tolimas giminaitis, kuris maskolių žandarų papirktas, Vinco Kudirkos paminkle išskuto, ten įrašytus iš Lietuvos himno žodžius. Tik ne tas Zaleskis, kuris anuomet buvo maskolių policijoje vertėju; šis nepriklausomybės metais kažkur Žemaitijoje nusišovė. Nors Zaleskiai patys žudosi, bet jie niekuomet nepranyksta.

— O ką gali pasakyti apie Vincą Kudirką? Gal žinai, kur jis gyvena? — per vertėją kreipėsi Kruglodūrovas į senelį.

— Tiek žinau, kad jo Tiltu atsiminimus net maži vaikai atmintinai moka. O kur Vincas Kudirka gyvena? — truktelėjęs pečiais pats savęs paklausė senelis ir pats atsakė: — Gal danguje? Tikra, kad jis visur esantis...

Kad ir kaip Kruglodūrovas senelį kamantinėjo, bet nieko iš jo neišgavo. Išvadinęs jį kvailiu, išstūmė lauk pro duris.

Rytojaus dieną Dūrovas Kruglodūrovas savam ministru išsiuntė ilgą pasiaiškinimo raštą. Jame jis pranešė, kad pagaliau jam, Kruglodūrovui, pavyko išsiaiškinti, jog Lietuvoj didžiausias kontrėvoliucijos ugdytojas, jos žadintojas yra tūlas Vincas Kudirka, slaptai rašas ir slaptai kas jo parašyta platinas. Jis parašęs kažkokius "Tilto atsiminimus", kur visaip niekina ma ir šmeižiama esama tvarka ir jos viršininkai. Vincas Kudirka esąs bastūnas, vienoje

vietoje negyvenas, visur besislapsta.

Kruglodūrovas nebuvo toks per visą pilvą kvailas, kaip jo pavardė rodė. Savo rašte jis brūkštelėjo, kad jo surinktomis žiniomis jo rajone dabar tikrai Vinco Kudirkos nėra, o jei kada nors jis pasirodys, tai tikrai bus suimtas ir ministro žiniai pristatytas. O jį suėmus, bus suduotas galutinas smūgis priešiskam judėjimui esamai tvarkai.

Piliečių saugumo ministras gavęs tokį raštą iš Naujapilio rajono saugumo viršininko išakė visų rajonų saugumo viršininkams išaiškinti, kur Vincas Kudirka gyvena ir tuoj jį suimti. Prie to įsakymo priedu pridėjo Vinco Kudirkos "Tilto atsiminimus" rusų kalbon išverstus. To rašto nuorašus jis pasiuntė savo žinybos bendradarbiams rašytojams J. Šimkui, A. Venclovai ir K. Korsakui. J. Šimkus rašto nuorašą perskaitęs, lyg drugio krečiamas jį tuoj paslėpė.

— Tikra kiaulystė, — veik pro ašaras sušnabzdėjo jis.

A. Venclova į gautą raštą dirstelėjęs, klatingai nusišypsavo ir padėjo jį tarp jo renkamos archyvinės medžiagos.

— Tegu, gal kada prireiks, — raštą paslėpęs jis sumykė.

— Šuniška padėtis! — šuktelėjo raštą gavęs A. Korsakas. — Ministras aiškinimams nepatikės. Geriau toliau nuo tų kvailysčių!

— O kai supras, kai ministru kiti išaiškina, tada kas bus? — klausė jo žmona.

— Dūšyte, sakiau, kad šuniška padėtis: ar šiaip versti, ar kitaip — visvien murzinoji pusė bus viršuje. Luktelkim, gal kaip nors išsisuksim, kaip iki šiol išsisukome, — dar sumurmėjo K. Korsakas.

O tiltas, tas vargšelis tiltas senais savo žodžiais jis bylojo savo bičiuliams praeiviams:

— Še tau, vieton laukiamo krikšto į pravoslaviją, mane raudonai nudažė.

— Likite sveiki rapukai! Lik sveiks šienel!

— Išgrauž! Kol bus nors viena senoji mano dalelė, tai tokio krikšto nebus — išlaikysiu! O visų dalių bičiuliai permairinti nesuspėsite. Juk ir jūs ne amžinai. Nusmuksite, bevažinėdami

per savo darbų tiltus.

Ir tiltas dar pagalvojęs naujai pridėjo:

— Jūs raudonus dažus lietus nuplaks, saulutė pakaitys, vėjai juos nupūs!

Dabar pavergtoje Lietuvoje Ivanai Kopeikoliubovai, Vakanalavičiai, Kruglodūrovai, Merzavcevai ir kiti visur zuja ir ie-

ko "Tilto atsiminimų" autoriaus Vinco Kudirkos.

Nesugavo jo carų žandarai, juo labiau jo palikimo neįveiks raudonieji komunistų žandarai. Vistaspats

Vis didesnis naujai atvykusių tremtinių skaičius užsisako NAUJIENAS, nes įsitikino, kad jo skelbia daugiausia žinių apie lietuvų tautos laisvės kovas ir gyvenimą Amerikoje.

Lapkričio mėn. 9 d.

NAUJIENŲ VAKARAS

Scenoje gyvenimiška komedija "SKRENDĄ PAUKSTELIAI" IR KONCERTINE DALIS

SOKOLŲ SALEJE 2337 SO. KEDZIE AVE.

The Safest Roads You Can Ride On

- ★ MAKE the slickest road a safe road with the U. S. Royal Master's exclusive Royaltex Tread!
- ★ LET its 3,000 gripping edges give you winter skid protection and stopping power never known before!
- ★ STAY super-safe for twice as many miles—with the only renewable safety tread in the world!

NOW! For Your Present Tires!
We are allowing

from \$3 to \$13

on the purchase of new, winter-safe U. S. Royals.
U. S. Royal Master • U. S. Royal Air Ride • U. S. Royal De Luxe
plus generous allowances for your present tubes

U.S. ROYALS
World's Foremost Safety Tires

Geo. J. Eberhardt
COMMERCIAL TIRE & SUPPLY CO.
4657 W. MADISON ST. • MANSFIELD 6-8220

LYLE Heating Company

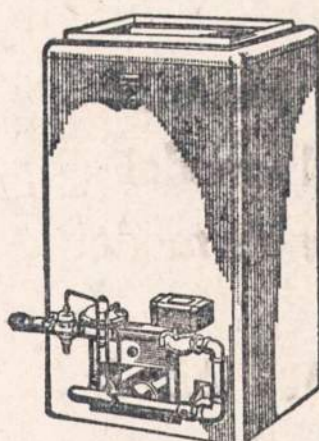
says—

for carefree comfort and honest-to-goodness economy, you can't beat

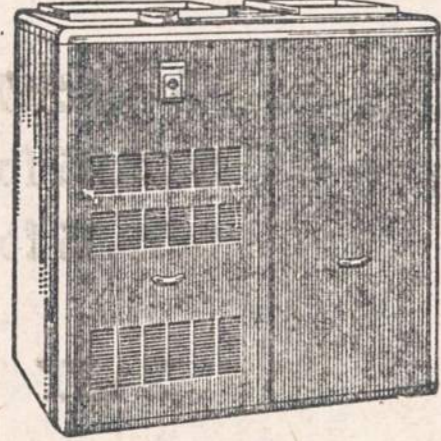
AMERICAN-Standard

gas fired

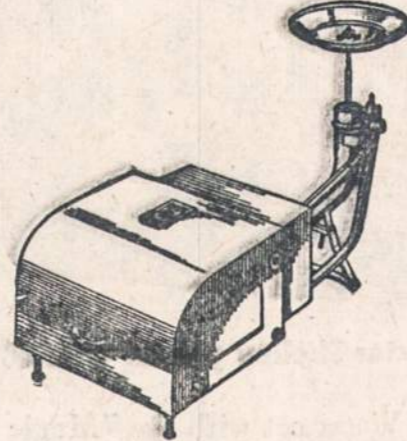
Warm Air Heating Equipment

SHAWNEE Gravity Furnace

SENECA Winter Air Conditioner

STANFLAME Conversion Burner

American-Standard has a model and size for every type of installation

Early installation if you place your order NOW!

EASIEST TERMS FOR MODERNIZATION

LYLE

PLUMBING & HEATING CO.

1809 W. 63rd St.

WALBROOK 5-3151

LICENSED AND BONDED PLUMBERS

Filosofija apie moterystę

Perskaitęs "Drauge" Dr. A. Maceinos filosofines mintis apie civilinę metrikaciją — vedybas, kurias jis pavadino Moterystės Sakramento profanacija, pavariau senus užrašus iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, kur, kaip žinia, civilinės metrikacijos nebuvo.

Vieni užrašai štai ką sako: 1923 m. Lietuvos gyventojų surašyme suskaičiuota 8,673 išsiskyrėliai (5,618 moterų ir 3,055 vyrų), iš jų 7,493 lietuviai (4,800 moterų, 2,693 vyrų). Lietuvių katalikų buvo 97,92%, tai reiškia — katalikų išsiskyrėlių buvo 7,337 asmens. (Visi skaičiai čia duodami be Klaipėdos kr.).

Be to, tuose surašymo duomenyse buvo atžymėti 9,934 asmens "nežinomos šeimos padėties", t. y. tie, kurių šeimos padėtis suirusi, kurie nors ir vede, bet dėl įvairių priežasčių moterystėje negyveno. Vyrų tokių buvo 4,696, moterų — 5,238. Iš jų lietuvių buvo 8,074 asmens: vyrų 3,819 ir moterų 4,255. Reiškia, katalikų "nežinomos šeimos padėties" buvo 7,906. Nesant įstatyminių skyrybų šion grupėn žmonės vien tik todėl ir pateko, kad legaliai negalėjo sutvarkyti savo šeimos reikalų.

Per tolimesnius nepriklausomo gyvenimo metus, be abejo,

UNTED PRESS-NAUJIENU Photo Aidare Medaus Savaite. — Dušas užbaigia medaus ir plunksnų išdaiga, atlikta televizijos aktorės Eleanor Renveniste, Hollywood'e. Trys galionai medaus buvo užpilta jai ant galvos, o vėliau ji buvo apibarstyta plunksnomis atidarant Nacionalinę Medaus Savaite.

toji išsiskyrėlių ir "nežinomos šeimos padėties" asmenų statistika pasikeitė. Jei tikėti kai kurių katalikų kunigų pamoksluose padarytais pareiškimais, kad Lietuvos žmonės nutolo nuo Dievo, tai perskyrų procentas bus taip pat padidėjęs katalikų naudai.

Idomus 1923 metų statistikoje dalykas tas, kad lietuvių skyrybų nuošimtis yra žymiai didesnis negu žydų, kuriems Izraelitų tikyba neapsunkina iš-

siskirti. Lietuvių išsiskyrusių vyrų buvo 0.5%, moterų—0.8%, o žydų išsiskyrusių vyrų 0.2%, moterų — 0.6%. Vadinasi, nei draudimas skirtis, nei civilinių vedybų nebuvimas nesulaikė Lietuvos katalikų nuo skyrybų, o tik trukdė teisėtai piliečiams sutvarkyti savo šeimos reikalus.

Prof. A. Maceinos kalba Amerikos lietuvių dienraštyje apie civilinę vedybas, kaip apie Moterystės Sakramento profanaciją, yra pasenusi filosofija ir tik jo paties gąsdinimasis išvirkščiais kailiniais. Amerikoje civilinė metrikacija veikia nuo seno ir čia niekas nesiskundžia, kad tuo profanuojami tikybininkų sakramantai. Taip pat ir Vokietijos katalikai visai nenujūnėdami, bet kaip padorūs valstybės piliečiai, pirmiausia susituokia "Standesamt'e", o po to, pagal norą — tą pačią ar kitą dieną, vyksta į bažnyčią sakramento. Mat, kultūroje pažengusiems lengviau atskirti "kas Dievo — Dievui, o kas ciesaiaus — ciesaui".

Lietuvoje 1939 metais paruoštas metrikacijos įstatymas piliečiams buvo numatęs teisę metrikuoti metrikacijos punktuose arba pas savo tikybos dvasininkus. Reiškia, kunigams buvo paliktas ne vien tik sakramentų — palaiminimų teikimas, bet jų surašyti metrikai taip pat būtų turėję įstatyminę galią, tačiau Lietuvos katalikų spauda ir tą įstatymo projektą puolė ir prie-

šinosi jam, kaip tariamam šeimynų ardytojui. Jiems buvo miela metrikacijos netvarka, kuri susidarydavo atskirų tikybų dvasininkams metrikaciją vedant ir nesant valdinės metrikų įstaigos. Tik keli platesnio akiračio katalikai kunigai buvo suprātę, jog vertimas netikinčiuosius tuoktis bažnyčioje yra pati didžioji sakramento profanacija.

Seni ir nukvipusiu raugu teikės atsprūgti prof. A. Maceina. Lp.

Nauji Chrysler - Plymouth - ir Vartoti Automobiliai

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

"U WILL LIKE US"

4030 S. Archer Ave. Chicago 32, Ill. Tel. Virginia 7-1515

TAUPLYKITE SAUGIAI IR PELNINGAI

Mes kviečiame lietuvius pasidėti savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association, kuri yra proporcionaliai viena iš smarkiausiai augančių taupymo įstaigų visoje Chicagoje. Pas mus kiekvieno taupomi pinigai yra pilnai apdrausti iki \$10,000.00 by an Agency of the United States Government.

Chicago Savings suvirš 28 metai kaip saugiai ir pelningai teikia visiems teisingą ir mandagų patarnavimą. Ji iš anksto neprizada, bet visada išmoka aukštą dividendą.

MŪSŲ TURTAS SIEKIA ARTI DEŠIMTIES MILIJONŲ DOLERIU (\$10,000,000.00)

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

6234 So. Western Ave.

CHICAGO

Phone GRovehill 6-7575

JOHN PAKEL, President

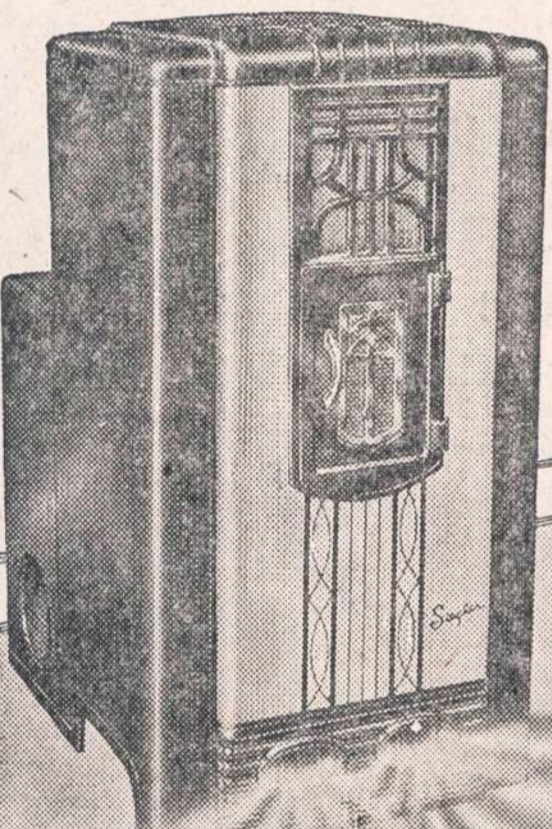
LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

Valandos: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta visa diena. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 po pietų.

GET TWICE THE HEAT!

WITH THE NEW

Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OR GAS HEATERS

Does a better job of heating than any stove on earth!*

Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

MONEY BACK GUARANTEE

If your Siegler Gas Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floor than ANY comparable size heater regardless of make or price, you get your money back.

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

Glaser's Furniture & Radio Co.

5115-5123 S. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

Open Monday and Thursday Evenings

Here... Now!

New **RCA VICTOR**

television

with the exclusive

Magic Monitor

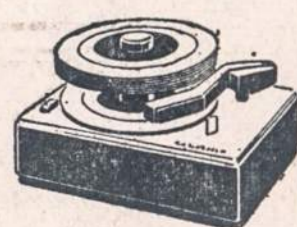
for as low as \$199.⁹⁵

RCA Victor Shelley (Model 177200)

Here's the lowest priced RCA Victor set with the "Magic Monitor" that you can buy. And what a buy it is!

- Unbelievably clear, steady 17-inch television will be yours to enjoy.
- Beautiful modern-design cabinet with lustrous ebony finish. Matching console base available at extra cost.

RCA Victor "45" record player attachment (Model 4532) is easily plugged into either of these sets... only

\$16.75

AND BE SURE TO SEE THE NEW 21 INCH TV

Model 21T 207 for only \$259.95 for table model \$279.95 for console model

EASY TERMS AT

AMERICAN FURNITURE & RADIO STORES

1523 N. Milwaukee Ave. HUmboldt 6-5000

LAPKRIČIO 9 D. RUDENINIS 'NAUJIENU' VAKARAS

SOKOLŲ SALEJE, 2337 SOUTH KEDZIE AVENUE * STATOMA KOMEDIJA "SKRENDA PAUKŠTELIAI" * BUS PUIKI MUZIKOS MENO PROGRAMA.